

Сьогодні вчимося заради майбутнього

Найкращі вчителі та інструктори всього світу готуються до виклику, який несе XXI сторіччя. І роблять це просто: поєднуючи досвід з дитячих садків, дослідження людського мозку, спостереження за шоу-бізнесом, рекламою, телебаченням, музикою, танцем, кіно, спортом, мистецтвом та електронними мультимедіа.

Передусім вони прагнуть повернути в освітній процес радість гри. Як би не називалися нові техніки - сугестопедія, нейролінгвістичне програмування, інтегроване прискорене навчання, - однак оптимально поєднувати три речі: **навчання мусить бути захопливим, швидким і наповненим.**

А ще воно має охоплювати релаксацію, дієвість, стимули, емоції й задоволення. Відомий західноавстралійський учитель і керівник семінарів Гленн Капеллі стверджує: «Відкиньте увесь свій професійний жаргон. Забудьте про всі авторитети. Те, до чого ми прийшли, можна висловити двома словами: **це справжнє навчання**».

Тоні Стоквелл, уродженець Великобританії, що зараз працює освітнім психологом у Ліхтенштейні, переконаний: «Сьогодні ми знаємо: щоб вивчити щось швидко й надовго, треба побачити, почути й відчутти це».

Дослідження, практична робота у закладі освіти, тренінгових семінарах свідчать про те, що ефективні вишколи й навчальні програми повинні ґрунтуватися на шести основних принципах. Незалежно від свого віку, ми учні, що вчимося впродовж усього життя, а тому, щоб навчатися було швидше й легше, треба опиратися на ці шість елементів. Важливо, щоб наш учитель був не просто лектором, а й активним учасником процесу, наставником, який організовує такі засади:

1. Оптимальні умови навчання.
2. Такий спосіб презентації теми, який би залучав до роботи наші відчуття, а одночасно мотивував би до діяльності, був би необтяжливим, захопливим, розмаїтим та енергійним. Творче й критичне мислення, яке стимулює внутрішнє засвоєння інформації.
4. Активізація доступу до засвоєного матеріалу через гру, жарт та широкі можливості практикування.
5. Реальне застосування знань, уміння пов'язувати їх із життям.
6. Регулярне повторення й оцінювання, а при цьому святкування навчальних досягнень.

Канадські вчителі Анна Форестер і Маргарет Рейнгард у чудовій книжці *The Learners' Way* наголошують на важливості приємної атмосфери у класі. Чималу роль у цьому відводять урізноманітненню, несподіванці, фантазії й

завданню, яке спонукатиме до дії. "Несподівані гості, таємничі мандрівки, польові дослідження, спонтанні проекти (дні в стародавньому стилі, виставка домашніх тваринок, дослідження, що їх ініціюють діти) збагачують читання, письмо, сприяють дискусії. На підставі прочитаного діти ставлять сценки чи лялькові вистави й самі щораз більше втягуються до організації цього процесу.

Напрацьовані напрями як докази необхідності змінюватись

1. Головне завдання сучасного національного закладу освіти – створити умови для розвитку кожної особистості як неповторної індивідуальності, здатної до творчої самореалізації, до навчання впродовж життя.
2. Сучасні педагоги, читаючи про «школи Хмарочоси» – ШКОЛИ МАЙБУТНЬОГО, – мають усвідомити, що потрібно зробити освітній вибух у підході до навчання учнів, стрибок до інформаційного суспільства, в якому ***головним капіталом є сила людського розуму, знань і творчого мислення.***
2. Уміння вчитися – це складне синтетичне поняття, до якого входять загально навчальні та спеціальні вміння. І саме таке оволодіння різними технологіями дозволить молодій людині успішно здійснювати свою діяльність, мати позитивні результати не тільки у навчанні, але й у житті. На думку В.О.Сухомлинського, саме своєчасно і міцно сформоване вміння вчитися дає можливість розвинути пізнавальну активність особистості, стає основою культури інтелектуальної праці.
3. Результат інноваційної діяльності педагога – це розвиток природних здібностей дитини, стати транслятором знань, порадником і «спричем» у навчанні, бо саме в такому аспекті подаються нові стратегії розвитку навчання. Бо саме така діяльність є основою оновлення освітніх закладів, створення якісно нової педагогічної практики – радикального реформування усієї освітньої системи.
4. На наш погляд, ядро навчання мусять формувати два предмети - ***як вчитися і як мислити*** - і вони мають бути компонентом усіх навчальних дисциплін. Навчитися вчитися та мислити означає передусім зрозуміти, як працює людський мозок, пам'ять, як ми зберігаємо інформацію й користуємо з неї, як пов'язуємо її з іншими концептами, як треба пошукати нові знання, і якщо потрібно - дуже швидко.
5. Розуміючи виклик часу, педагогічні працівники повинні прийти до висновку, що в навчально-знаннєвих змаганнях повинні брати участь абсолютно всі учні, незважаючи на здібності.

6. Учителі-творці повинні шукати такі слова, опановувати такі технології, які допоможуть дітям зазирнути у далеке майбутнє. Такі вчителі пробудять в учнів силу, впевненість і бажання до нових, а не старих знань.
7. Учителі мають самовдосконалюватись, займатися самоосвітою, розробляти спеціальні прийоми і методи активізації мотивації учнів, відкривати перед ними той безмежний світ, у якому можна «працювати над собою», - набувати знання, розвивати саморефлексію, самоаналіз, самосвідомість.
8. У розроблених уроках учителів, серії роздавального дидактичного матеріалу, методичних посібниках пропонувати нові форми, методи і прийоми навчання. Важливим складником таких методів є інтерактивні технології, під час використання яких учень і вчитель є рівноправними, рівнозначними особистостями освітнього процесу. В основі усієї діяльності, як і в роботі багатьох інших вчителів, - орієнтація не тільки на процес засвоєння учнями навчального матеріалу, але й на різноманітні способи мислення, розвиток пізнавальних можливостей та креативності учнів.
9. Працюючи в режимі постійних шукань та новизни, діти з радістю йтимуть на уроки, а сталий інтерес до знань спонукатиме учнів самостійно знаходити джерела задоволення своїх зацікавлень. Діти багато й систематично читатимуть.
10. Використовуючи в роботі різні методи і прийоми, вчителі помітять, що в учнів зріс інтерес до пізнання істини, сформувались основи теоретичного мислення, самокритичність в оцінюванні власних навчальних досягнень. Учні матимуть багату творчу уяву та розвинене аналітичне мислення, умітимуть користуватися різними джерелами інформації. Учні будуть здатні виявляти прості закономірності, внутрішні зв'язки певних явищ. У них будуть формуватися вольові якості, чітко виражена мотивація навчання.
11. Сьогодні учителям імponує переконання більшості батьків і їх дітей, що освіта – це основний капітал людини XXI століття в інформаційному суспільстві і основна умова для її самовизначення, саморозвитку, самореалізації.
12. Сьогодні вчитель повинен навчити учня самостійно поліпшувати свої досягнення в навчанні, планувати його результат, користуватися різноманітними пам'ятками під час виконання домашнього завдання, визначити причини, які заважають самостійно працювати і здобувати знання.
13. Місія і філософія діяльності педагогічних працівників у рамках Нової української школи - «Навчити учитись і жити». А це означає, що кожен учень у освітньому закладі є індивідуальною, оригінальною, унікальною особистістю.

14. Завданням вчителя сучасного закладу освіти, учителя-коуча, тьютора, фасилітатора має стати кінцева мета, якою повинен володіти випускник ЗЗСО, - це розвиток навичок самоосвіти. Адже це найголовніше на шляху до успіху: самостійне, творче, незалежне, критичне мислення індивіда, що є вкрай необхідною рисою і ознакою сучасної людини взагалі й громадянина незалежної держави зокрема.

Рубрику «Про актуальне» підготувала
директор ліцею Лариса Сингаєвська